

Sivistävää Keskustelua 15.9.2024

Aihe: **Poimia rusinat pullasta**

Syksyn toinen keskustelu, erikoiseen aikaan järjestetyssä erikoistilaisuudessa, alkoi yleistä erikoisempien keskustelijoiden erikoisella kirjaamattomalla esikeskustelulla, josta hypättiin kellon lyödessä itse aiheeseen.

Maailmankatsomuksesta

”Aivan kuten teen jokaisen Raamatun tarinan ja vaikeasti ymmärrettävän tieteellisen seikan kanssa. Molemmissa rusinat pullasta meininkiä.”

”Yksinkertaistava tieteellinen kerronta ja uskonnolliset opinkappaleet *{dogma}* tekee näin.”

”’Se vain on näin!’”

”Kun tiede lopulta väärässä, uskooko siihen sitten kukaan?”

”Onko aivot kvanttietokone?”

”Roger Penrosella tästä teoria. Tietoisuutta ja todellisuutta ei voi ennustaa. Tiede selittää miten asiat on, mutta ei sitä miten yksilön kokemus ja teot vaikuttaa kokonaisuuteen. Jopa olemalla olemassa jossain paikassa saa vaikutettua muiden elämään. Vaikka joku katsoo yhtä eikä toista. Sisäinen ja ulkoinen maailma menee täten sekaisin.”

[Painavaa asiaa edessä: <https://www.forbes.com/sites/andreamorris/2023/10/23/testing-a-time-jumping-multiverse-killing-consciousness-spawning-theory-of-reality>]

”Kokeilen tätä ajatusta hengelläni.”

”Kuten me kaikki!”

”Ehkä tiedottomasti. Lisäksi kiehtoo se, miten kuvainnolliset rotkot elämässä voi olla harhaa. Jos menee kohti rotkoa miten käy? Tuleeko potkut työpaikalta ja rappio vai onko se juuri tarvittu uusi mahdollisuus?”

”Syviin vesiin mentiin.”

”Ja aiheesta ohi?”

”No rusinoita olen tosiaan poiminut kvanttiasioista muutaman omaan teoriaani ja sitten se on saman tien vakuuttavampi eikö olekin?”

”Erittäin!”

”Varsinkin, kun sanoo asian noin suoraan.”

”Sillä, mitä kaikkea onkaan ihminen maailmankatsomukseensa poiminut, on iso vaikutus.”

”Jotkin poiminut asiat vahvempia toiset heikompia. Rakentuu toistensa päälle ja jos virheet menee päällekkäin linjaan, maailmankuva romahtaa.”

Uskonnoista

”Entä millaisessa maailmassa sinä elät?”

”Laaja kysymys. Yleisesti tuli uskonnoista mieleen, että siellä juuri usein poimitaan tietyt säännöt joita noudatetaan ja toiset jätetään huomiotta.”

”Pitäisi olla ohjeita elämään perusteluineen, muuten vain sääntöjä joiden rikkomisesta rangaistus.”

”Vallankäyttöä!”

”Ja tieteessä vielä pahempi.”

”Kyllä, totuuden tavoittelu kärsii, jos vaikka markkinatalous tulee tilalle. Vakava vaikutus, kun valikoidaan mitä ja miten tutkitaan.”

”Onko rusinat yhteisöllisiä tapoja *{social norm}* ? Esimerkiksi Raamatusta poimitaan tiettyjä asioita, jotka muodostuu tavoiksi, joita kaikissa yhteisöissä on noudatettava, jotta on yhdenvertainen muiden kanssa.”

”Mutta näin vain yhteiskunnan sisällä. Ulkopuolella lymyää ne viholliset!”

”Yksilö ei kuitenkaan pääse eroon omista henkilökohtaisista kokemuksistaan. Kristinuskosta lähtöisin ajatus, että jokainen on jumalan kuva ja osa pyhää.”

”Ja toisaalta paljon pahaa tehty toisilla verukkeilla.”

”Eikö Egyptissä Osiris-aatteessa samanlainen oppi yksilöllisyydestä aikaisemmin?”

[Tästä ei löytynyt vakuuttavia viittauksia. Maksumuurin takana mahdollisesti jotain tosin. Osiriksen poikaa Horusta verrattiin myös Jeesukseen, mutta jälleen ilman vakuuttavia todisteita.]

”Juu, paljon samaa. Rakentuvat mielenkiintoisesti toistensa päälle.”

Yhteisöistä

”Taas oma näkemys: yksilö, yhteisö, kehitys. Kaikkia pitäisi edistää samaan aikaan. Mutta sitten näyttää joko sankarilta tai häiritsijältä, kun kehittää kaikkea samaan aikaan ja haluaa muutosta. Riippuu siitä miten itsekkäitä muut on.”

”Ja siitä julistaako: ”Tehkää niin kuin minä eli paremmin!””

”Ulkoiset paine ja ongelmat yhdistää.”

”Mutta mikään yhteisö ei ole yhtenäinen. Kaikissa monimuotoisuutta.”

”Ja jos vain jotkin yksilöt selviää, ovatko he valittuja vai kirottuja, kun jäävät kärsimään?”

”Hirveän uskonnolliset käsitteet ja myös kaksijakoiset. Tulee taas herkästi jako hyvään tai pahaan.”

”Sisäinen tunne ajaa jompaan kumpaan näkemykseen.”

”Juuri niin, asia ei ole esineen ominaisuus vaan yksilön kokemus. Hyvän ja pahan raja menee jokaisen ihmisen sydämen läpi.”

”Enemmän tai vähemmän hyvä tai paha toiminta ruokkii itseään ja kertyy maailmassa.”

”Yksilön itse päätettävissä, mutta uskonto voi leimata yksilön yhteisössä jonkin arvon takia. Yhteisöllisen paineen avulla ohjataan toimintaa joka voi olla vastenmielistä, jotain mitä ei halua tehdä. Alistaa itsensä, jos menee mukana.”

”Mutta tulee seuraamukset, jos ei toimi näin. Voidaan ajaa pois kokonaan. Perinteinen näkemys ja toimintatapa monessa aatteessa: islamistit, jehovat, lestadiolaiset.”

”Hirveä järjestelmä.”

”Naisten asema usein heikko, rajoitetaan vahvasti sitä mitä saa tehdä yhteisössä.”

”Toiminnan käytännön arvo ei muutu hyvä-paha mielikuvan mukaan. Jotkut menee kuitenkin virran mukana kuin kuolleet kalat. Pitäisi kapinoida, kun hirmuvallan alla, mutta kaikki eväänsä letkauta.”

”Ei voi tietää etukäteen, miten hyvä voi olla, jos ei tiedä miten paha voi olla. Kädessä pitäisi olla miekka, jota osaa taitavasti käyttää sekä hyvään että pahaan, mutta päättää olla käyttämättä toiseen.”

”Valitsee mihin kykyjään käyttää.”

”Ja jos harhautuu polulta...?”

Tarinoista

”Raamatun tarinat. Toistettu vuosituhsia, koska hyödyllistä yhteisen elämän kannalta.”

”Mutta Raamattu itsessään koottu kirjaksi vallankäyttöä varten.”

”En tiedä tuosta, mutta säännöt päätynyt nyky-yhteiskuntien perustuslakeihin yms.”

”Juu, mutta siinä vain rusinoita taas poimitti. Kyseiset säännöt toimii siis käytännössä ilman ’pyhän’ tai ’jumalan’ käsitteitä. Käytännössä parempi siis kaikille, vaikka joku voi toki olla itsekäs ja jättää säännöt noudattamatta.”

”Silloin muiden pitää pistää ruotuun!”

”Kun aate, uskonto muurautuu umpeen se kuolee. Papit tulkitsee vain.”

”Sitten tulee pakottava tarve luoda uusia lahkoja.”

”Eletään kuolleessa ruumiissa.”

”Nämäkin tarinat kesken.”

”Mutta ovat keskenään päättäneet, että nämä on **ne** tarinat, joilla on väliä ja Raamatussa maailman loppukin on jo päätetty.”

”Väittelevä yhteisöllinen tapa on ollut yleisempi ainakin esim. Kreikassa. Nyt voi olla isompi kynnyksellä se, joka on eri mieltä.”

”Jung sanoi, että ’kristus’ tarkoittaa elävää vettä.”

[Tämä kuulosti tutulta väittämältä, joten sanan alkuperä tarkastettiin ihan tosiaikaisesti keskustelun tiimellyksessä:]

”Kristus tarkoittaa voideltua. Messias myös samaa.”

”Verihän se on elämän vesi?”

”Tai ihan tavallinen vesikin!”

”Satanistinen voitelu! Syödään ruumis ja veri.”

”Aikanaan uhrattu lammas tai vastaava. Nykyään se osa on jätetty pois, mutta uhrauksen syömisen tapa on säilynyt.”

”Jos Kristus muistuttaa ihmistä siitä, mitä pitäisi tehdä oikein, jotta yhteiselo onnistuu, mikä tai kuka on anti-kristus?” ”Sinäkö!”

”Ai mäh?”

”Minä ainakin olen! Ja mielelläni vielä.”

”Ai häh?!”

”Tästä tuli mieleen verkkosarjakuva, jossa taivaan porteilla mies taivastelee, että hänen siskonsakin on jonossa vaikka sisko oli vuosikymmeniä tehnyt syntiä ennen kääntymistä uskoon. Käsirysy seuraa ja lopussa Jumala sanoo:”

[Täältä voi käydä lukemassa alkuperäisen kirosanoineen ja vitseineen: <https://www.smbc-comics.com/comic/afterlife-2> .]

Hyvän tekemisestä

”Ihminen kehonsa vanki. Tosin lihavankilankin unohtaa hetkeksi, kun tekee parhaansa ja uppoutuu johonkin.”

”Ehkä keho onkin sivellin maailman muuttamiseen kauniiksi, taiteen ja muiden keinojen avulla.”

”Tehdä taivas maan päälle niin sanotusti.”

”Tarinan mukaan kivi-Buddha on niin valaistunut, että ei enää ollenkaan koe maailmaa eikä tarvitse täten tehdä mitään maailmassa. Täysin irtautunut siitä.

”Eikö sitten aina itsekäs, kun istuu vain eikä auta muita?”

”Juu.”

[Tässä vaiheessa eräs etsiskeli palautuspullolle sopivaa paikkaa.]

”Kun pullo kirstuu kilahtaa, sielu taivaaseen vilahtaa.”

”Annan pois, vaikka olisin elänyt tuolla viikon!”

”Taivaspaikka ansaittu.”

”Taas tuli tuosta ajatus: kirkon alkuaajan kyvykkäät papit kuolivat ruttoon, joten sen takia palkattiin vähemmän teräviä kavereita ja anekauppakin syntyi samasta syystä.”

”Tai sitten haluttiin laajentua nopeasti ja saada paljon rahaa?”

”Onko väliä mihin hyväntekeväisyys rahat menee? Tulee kuitenkin hyvä olo ja on hetken taivaassa. Sitten se unohtuu.”

”Rahat meni jälleen rikkaiden taskuun.”

”Samsara-kiertokulku: kärsimyksestä hurmioon.”

”Rakkauden kolmoiskäskey: maailma, läheiset, minä. Siinä taivas saatavilla.”

”Ei pidä olla pieni tunne yksittäisestä teosta vaan tarvitaan jatkuvia tekoja.”

”Kuinka moni rakastaa itseään?”

”Ei niin helppoa, kun tajuaa olevan maan vanki. Elämellinen keho tullut jostain pimeästä, siksi pienet teot ja tunteen voimakkaita.”

Tuomitsemisesta

”En tuomitse muita pienistä virheistä, koska en tee itsellenikään niin.”

”Hyväksyminen vaikeaa. Miten hyväksyä jotain jota ei siedä?”

”Syntyy ristiriidoista, joita ei ratkottu.”

Tositarina:

”Olin kuskina juhlaan menijöille. Erään piti tulla Tampereelta, mutta myöhästyi junasta. Ensimmäinen ajatus ilkeä: Miten tyhmä pitää olla, että junasta myöhästyy! Vasta myöhemmin tuli myötätunto. Ensimmäinen tunne tuli, koska en itsessäni sietäisi myöhästelyä.”

”Heijastit itsesi toiseen.”

”Voi olla valtava myötätunnon lähde tai sitten omien ongelmien olettamista muista. Vaarallista kohdistamista.”

”Vapaan tahdon pulma.”

”Oli vain mokannut ajan katsomisessa. Hän se kärsi, minuun ei vaikuttanut, mutta sisäinen ääneni ei sallisi sitä.”

”Lapsuudesta asti toistettu? Häpeän ketju sukupolvissa.”

”Voisiko itselleen antaa anteeksi? Kannetaanko kaunaa itseämme kohtaan?”

”Mahdoton välttää kokonaan virheitä, mutta ei voi oppia ilman.”

”Jos virhe satutti muita, pitää oppia mahdollisimman paljon, jotta sillä on arvo.”

”Ja pitäisikö hyvittää *uhrille* jollain muullakin tavalla?”

”Yhdessä tapauksessa puri myös omaan nilkkaan myöhemmin. 4:n A4-sivun selitys ei välttämättä ole tarpeen, mutta purkamisen tärkeä ja tarpeen.”

”4 A4:sta **ja** mennään jäätelölle?”

”Karu kohtalokin hyvitetävissä oikeuslaitoksen kautta, mutta onko oikein arvottaa ihmisen henki?”

”Pakko on. Tarkoitus katkaista koston kierre.”

”Paras tuomioistuimessa omassa sydämessä.”

”Meillä kaikilla? Taisit heijastaa nyt muihin!”

”Psykopaatit?”

”Ehkä voi olla täysin alikehittynyt tunteiden hallinta, mutta sekin voi varmaan kehittyä, kun itsesuojeluvaisto iskee päälle.”

”Tuskin. Kun myötätunnon kyky puuttuu, hakee vain omaa etua muiden kustannuksella.”

”Väitän, että omilla periaatteilla voisin psykopaatillekin selittää käytöstavat.”

”Eikö Jeesuskin ollut jakomielinen?”

”Paljon sieniä vedetty ainakin.”

”Kyyrikot aikanaan samankaltaisia.”

”Koiran kaltaiset!”

[Kyynikot elivät ’luonnollisesti’ jopa koirien kaltaisesti. Eivät paljoa yhteisöllisistä tavoista välittäneet vaan arvostelivat niitä kärkeästi. Lisätietoa (hyvää suomenkielistä lähdeä ei löytynyt): <https://iep.utm.edu/cynics/>]

”Arvostelu kuin kivittämistä, jos toinen sortuu.”

”Uutisissa Sanna Marin nosti osinkoa. Kivittäkää!”

”Voisikin!”

”No huh!”

”Syntipukki. Langetettiin loka vuohen niskaan ja ajettiin kylästä pois. Heijastetaan ikävät taipumukset *{tendencies}* toiseen.”

Sankareista ja roistoista

”Sama ihannoinnissa ja palvonnassa. Ulkoistetaan.”

”Sankari ja roisto. Heijastetaan toiseen, jotta ei itse tarvitse muuttua.”

Kirja mainittu: Sankarin tuhannet kasvot

[Löytyy kirjastosta: <https://vaski.finna.fi/Record/vaski.2465069>]

”Joseph Campbell kirjoitti kirjan sankarin matkasta. Sankarin elämä ensin yksinkertaista, sitten tulee kutsu lähteä matkalle ratkomaan jokin ongelma. Vanha velho antaa apua matkalla ja lopulta vaikeuksien kautta sankari oppii tarpeeksi, pieksee pahiksen ja saa palkinnon jonka hän vie mukanaan takaisin kotiin.”

”Neuvokkaasti keksii jotain uutta. Velho **vain** vanhan ajan tietoisuus.”

”Jesus sopii kuvaan.”

”Mietin miten paljon hänen piti *vihata* maailmaa, jotta hän pysyi tyynenä kaikesta huolimatta.”

[Tätä näkemystä olisi pitänyt avata lisää, mutta ohi meni...]

”Mitä roiston tarinassa sitten on?”

”Lucifer sopii kuvaan.”

”Olennaista on hyvis. Roisto vuorovaikutuksessa sankariin. Hänessä tiivistyy pimeät puolet. Mahdollista sankarin nousun huipulle.”

”Kukaan ei kuitenkaan ole oikeasti vain roisto.”

”Paitsi näissä tarinoissa, joita jatkuvasti kerrotaan.”

”Tarina on kuin mehupuristin. Yksilöt hajotetaan osiin ja kaikista osista tehdään hahmoja. Hyviä ja pahoja.”

”Oikeasti jossain tilanteessa käyttäytyään kuin sankari, roisto, velho, hädänalainen. Todella vaarallista, jos sitoo minuuden vain yhteen osaan. Oikeasti aina välillä jotain niistä.”

”Tai kaikki osa kokonaisuutta, maailman taideteosta. Ihmiset ajautuu tilanteisiin, kuin ison aallon viemänä.”

”Zelensky ollut monta vuotta nyt sankari.”

”Pitäisi heti sanoa tuossa tilanteessa, että älkää nostako mua tohon hirteen.”

”Ja pahiksena Putin.”

”Toisaalta Putin sanonut mitä tulee tapahtumaan ja silti Yhdysvallat tekee mitä haluaa.”

”Toisaalta Venäjä niin huono naapuri, että kaikki kääntyy länttä kohti ihan itsestään.”

”Puolustusliitot luotu valtioiden luvilla. Yhdysvaltojen syliin mentiin vapaaehtoisesti.”

”Ei olisi pitänyt.”

”Suurvaltoihinkin heijastetaan eri osia. Putin on lännen perkele. Maailman menneisyydessä aina on jotkin ’jenkit ja ryssät’ vastakkain.”

”Sankarin tarinan kannalta epäolennaista. Paljon vaikutti, että Zelensky lähti sotilaan vaatteissa kaduille kävelemään kansalaisten sekaan sodan alettua.”

”Näyttelijä ammatiltaan, osaa tuon osan.”

”Dianastakin sankari! Palvottiin kuoleman jälkeen.”

”Mutta ei enää.”

”Kaikki sankarit ei kiinnosta. Kuinka hyvin tarina luodaan ja myydään. Siitä se on kiinni.”

”Kauneudesta paljon hyötyä.”

”Putinikin tiikerin selässä ja paita pois. Toimi!”

[En lisää kuvaa tähän. Kuvitelkaa!]